СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

ОФІЦІЙНИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 34. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 11. лютого 1925. VOL. XXXIII. No. 34. Jersey City, N. J., Wednesday, February 11, 1925. THREE CENTS

Не хочуть міністра іменованого президентом.

ВАШИНГТОН, 9. лютого. — В сенаті зростає опозиція проти іменовання Чарлза Ворена ґенеральним прокуратором (міністром судівництва) в кабінеті президента Кулиджа.

Комітет сенату для номінацій ще не затвердив сеї номінації, відложивши її на неозначений час. Тяжкий удар номінації завдав ненатор Волш з Монтани, котрий вніс протест проти сеї номінації на тій основі, що Ворен тісно звязаний з цукровим трестом.

МАЮТЬ РОЗСЛІДЖУВАТИ ҐЕНЕРАЛЬНУ ЕЛЄКТРИЧНУ КОМПАНІЮ.

ВАШИНГТОН, 9. лютого, — Сенат рішив нині поважною більшостю голосів розвести слідство над підприємством Ґенеральна Електрична Компанія, щоби дізнатися, чи підприємство не має сили монополю (необмеженої влади в промислі).

Уряд заявився проти такого слідства, але сенат рішив розвести таке слідство проти опозиції уряду.

СУД ПРОСИТЬ ФРАНЦІЮ О ПЕРЕСЛУХАННЄ НАФТОВИХ СВІДКІВ.

ШЕЇН, ВАЙОМИНҐ, 9. лютого. — Федеральний суд у Шеїн, котрий веде слідство над винаймом федеральних нафтових теренів у сьому стейті приватним підприємцям, вислав до Французького суду просьбу о переслуханнє там двох свідків, які знають важні річи про бувшого ґенерального міністра внутрішних справ Фола.

Суд мав попасти на слід, що Фол дістав коло чверть міліона долярів від нафтярів.

БУВШИЙ ІТАЛІЙСЬКИЙ КОНЗУЛЬ У ВЯЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК, 9. лютого. — Американський уряд арештував нині графа Карла Меріоті, котрий до недавна був італійським консулем у Йонкерсі, за те, що він мав вживати на свої потреби гроші, які італійські імігранти віддавали йому для висилки до Европи.

КАТУВАНЯ ПО ВАЗНИЦЯХ.

ОСТИН, ТЕКСАС, 9. лютого. — Др. Е. Г. Бовз, бувший вязник стейтової вязниці, зізнав нині перед спеціяльною слідчою комісією стейтової леґіслятури, що один з вязників, Френк Нортфільд, на імя, котрий відсиджував довшу вязничу кару, помер з голоду і знущань вязничого заряду.

ХАБАРСТВО ПО ВЯЗНИЦЯХ.

АТЛАНТА, ДЖЕРДЖІН, 9. лютого. — О. Томас Гейден, бувший римо-катомицький священник федеральної вязниці, зізнав нині перед федеральним судом, що в вязниці панує страшне хабарництво. Він говорив під присягою, що там продається кождий уряд та кожду полекшу вязникам.

СУД НЕ ХОЧЕ ЗАБОРОНИТИ СТРАЙК.

ГВАЙТ ПЛЕЙНЗ, Н. Й., 9. лютого. — Стейтовий суд відкинув прозьбу одної будівельної корпорації, котра просила суд заборонити страйк будівельних робітників.

Відкидаючи просьбу кооперації, судя остро скритикував надуживання судових заборон проти робітників і страйкі, яке досі практикувалося в американських судах.

ЗНОВА 6 СМЕРТИЙ ВІД ГАЗУ.

НЮ ЙОРК, 9. лютого. — Від світляного ґазу погибло нині в місті 6 людий.

Межи жертвами був американський писменник Джан Скотт Робинсон. З випадків лишень 2 могли бути самовбийствами. Решта зовсім певно припадки.

КАТАСТРОФА НА НАДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ

НЮ ЙОРК, 9. лютого. — Серед густої мряки, якої рівної ще тут не було від 1913 р., наїхав один поїзд надземної зелізниці коло стації на 219 улиці на другий. Підчас зударення погибло двое людий, а то моторовий та один пасажир. Кількох людий вийшло з тяжкими ушкодженнями тіла.

В міськім порті було сьогодня три зударення кораблів і поромів, але ні один з них не покінчився нещасливо для людей.

АРЕШТУВАЛИ СТУДЕНТА УТРІЙНИКА.

КОЛОБАС, ОГАЙО, 9. лютого. — Поліція арештувала нині студента огайського стейтового університету 19-літнього Луиса Фиша, котрий признався, щ він закрався був до університетської лябораторії, вкрав звідти капсулку хінини, та дав її свому товаришеви Давидови Пускинови. Арештований каже, що він дав їй в добрій вірі, не знаючи, що в ній є стрихнина.

ЗАРЯДЖЕННЄ ВЕЛИКОГО СТРАЙКУ.

Ню Йорк, 9. лютого. Юнія зелізних робітників при будовах постановила зарядити страйк, щоби примусити підприємців згодитися на умови предложені робітничою юнією.

Страйк мав початися вже завтра, але його треба відложити на кілька днів тому, бо не можна було повідомити всіх робітників на час.

ВЕЛИКА КАВЦІЯ НАЛОЖЕНА НА КАПІТАНА ПАЧКАРСЬКОГО КОРАБЛЯ.

Ню Йорк, 9. лютого — Федеральний суд наложив на капітана англійського корабля Говмстеда, котрого переловлено вчера на пачкарстві, кавцію в сумі 50.000 долярів, бо його суд пошукував два роки тому за пачкарство горівки морем.

СМЕРТЕЛЬНІСТЬ ВІД ГОРІВКИ.

Філаделфія, Па., 9. лютого. — Судовий лікар (коронер) Петон каже, що затроєна горівка, як йому відомо зі судових розслідів убиває у сьому місті пересічно до 12 людий кождого дня.

Лікар каже, що навіть кревні часто не знають, що хорий помер від алькоголю, бо вони знають, що покійний нарікав на жолудок серце, або нирки.

ПРИГОТОВАННЯ ДО ІНАВҐУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА.

Мекаду, Па., 9. лютого. — Горожани сього міста рішили вислати на інавґурацію президента Кулиджа, що має відбутися в Вашингтоні дня 4. марта, делеґацію з триста людей, убраних в майнерські убрання з майнерськими лямпками на головах і з динерками в руках. По дорозі має делеґація зробити подібну маніфестацію в місті Филаделфії.

ПЕТРОВСЬКИЙ НА ПРАВОБЕРЕЖІ

Всеукраїнський староста (президент републики) Петровський відбуває тепер інспекційну подорож по правобережу. Він відвідує міста, місточка а навіть села і всюди виступає з промовами та відчитами. Його поїздка має на меті не тільки аґітацію, але й зближеннє села до радвлади та притягнення його до спільної роботи. Село, як відомо держиться до тепер осторонь і большевицькі розпорядки дуже слабо виконуються. По містах уляджує Петровський мітінґи для Червоноармейців на яких знову говорить переважно про село і про завданя комуністів на селах.

Між иншими місцевостями відвідав він Київ, Коростень, Шепетівку і Проскурів. Разом з ними їздять делеґати з комісаріяту земельних і фінансових справ.

ЗАМАХ НА СІЛЬКОРА СССР.

Кожда газета має своїх дописувачів сільських т. зв. „сількорів" В они мають за завдання писати провсякі непорядки чи надужиття місцевої влади і таке инше. До голосу сількорів прислухується уважно влада і дуже часто робить ужиток з їх дописів. Буває, що такий сількор напише зі злости на когось допис, а потім чоловіка потягають до відповідальности. Але буває й так, що голота, яка рядить не в однім селі, лиха на селькора за його справедливість і промовність. Вона старається позбутися його від себе, а це найлекше. От завяде хто з них на дорозі та й вбе. Радянська преса раз ураз доносить про випадки вбивства сількорів. Ми свого часу подавали про се нашим читачам. Недавно тяжко пораненого такого сількора Афанасеева в селі Первомайську.

Звичайно роблять це колишні „революціонери" і большовики, що нахапались чужого майна і не люблять, як хтось розкриває їх минувші чи теперішні вчинки.

З ДІЯЛЬНОСТИ ТОВАРИСТВА ПОМОЧІ ПИСМЕННИКАМ.

З Трой, Н. Й., прислав добродій Заяць 15.00 для писменників, котрі ті гроші чесні громадяни заколядували. Честь Вам, робітники молота, що не забуваєте за робітників пера.

Товариство сейчас вислало сі гроші поетови О. Олесеви до Праги. Рівнож вислано писменникови В. Будзиновському $10.00, та писменникови Ю. Тищенкови $10.00. Сі гроші взято з продажі книжок.

Дальше складаемо щиру подяку добродієви М. Чмирови з Перт Амбой за продаж книжок в користь писменників на суму $40.00 Подяка признання належиться Спароскови, Наконечній, М. Кривій, Щ. Квасьній, Г. Бриндзеви, за щиру працю при продажі книжок, в користь писменників. Проситься всіх наших симпатиків в Америці, Канаді і Арґентині щоб прислали гроші за побрані книжки від нас. З гроший з продажі літератури ми посилаємо часть писменникам, а часть сплачуємо вірителям за побрані книжки. Хто зі щирих синів України хотівби занятися ширеннем рідної культури, і тим помагати письменникам, будь ласкав голоситись на адресу: В. Гасій, 831 Лембертон Ст. Трентон, Н. Дж.

ПРОТИ ЦЕНЗУРИ РУХОМИХ ОБРАЗКІВ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 4. лютого. — Стейтовий губернатор Смит виступив зі заявою проти всякого цензуровання рухомих образків. На його думку, цензура се пережиток середновіча, який ніяк не може зарадити неморальним образкам, якщо такі виробляються.

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯЩЕННИК О. ГУРА ПОМЕР.

В Едмонтоні, Альберта (Канада) помер дня 29. м. м. широко звісний українському загалови священник о. Матей Гура Ч.С.В.В. в однім з едмонтонських шпиталів.

Нитку життя о. Гури перервала смерть в 51-ім році життя.

О. Гура походив з села мостів, пов. Сокаль. Прибув до Канади, як місіонар Ч. С. В.В. в 1903 р.. Перших три роки був він на парохії у Виннипеґу, звідки знову прибув перед трома місяцями до Мондер Аята.

В Мондер о Гура поважно захорів і мусів удатись до шпиталю в Едмонтоні , де по тажкій операції помер.

Похорон відбувся в суботу 31. січня, з церкви при Немейо улиці.

В. Й. П.

ЗОЛОТО ЯК ЛІК ПРОТИ ЧАХОТКИ.

В Копенгаґському медичному тов. мав проф. Гольґер Мельґарт відчит про свої досвіди над поборюванням чахотки (сухіт новим ліком званим „санохріаін". Свойого часу др. Кох відкрив, що золота сіль (хемічна сполука золота) убиває туберкулічні бакцилі (заразки). На тім відкриттю опирає проф. Мельґарт свій спосіб лічення. Винайдене ним лікарство вприскується до крови, що зовсім не є шкідливе для здоровля. Проф. Мельґарт зазначив, що він поробив тільки початкуючі проби зі своїм ліком.

СТРАШНИЙ ГОЛОД НА КРИМУ.

Голо на Криму набирає форм страшної катастрофи. В степових районах голодує більше половини населення, яке годується ріжними суррогатами з жолудів деревляної кори і всякої трави в минулому місяці зарестровано 640 випадків, голодової смерти серед малолітків ЦК. вимагає зараз від союзного совнаркому і комісії Рикова, видати 300 тисяч карбованців золотом для організації ратункової акції проти поширюючих епідемій тифу і малярії.

СКІЛЬКИ Є ЗОЛОТА НА СВІТІ

Скількість золота на світі обчислив в приближенню відомий економіст Мартин на два міліярди англійських фунтів. З цього злучені держави мають 800 міліонів, перед війною мали лише 300. Франція має 220 міл. Англія 160 міл. Еспанія 100 міл. а Німеччина має лише 22. міл. Річно добувають золота на 70 міліонів, з чого половину у трансвалю. Головним ринком золота є Англія, лондонський банк Ротшильдів.

ПОЖЕЖІ НА РАД. БІЛОРУСІ.

Протягом жовтня і падолиста м. року занотовано в радянській Білорусі 919 пожеж, в яких 51 прц. було підложених.

Зіновєв проти Сталіна.

РИГА, столиця Латвії, 9. лютого. — Недавно говорив у Москві член „тройки", яка тепер править Росією, Сталін (Джуґашвілі), котрий заявився за признанием свобід селянству.

Тепер проти сього виступив другий член „тройки" Зіновев (Апфельбавм), котрий заявився проти признання свобід селянству.

Се, каже Зіновев, було-б допущенем селянства до власти в державі, далі се значило-б віддачу власти в державі в некомуністичні руки. Се, каже він, зруйнувало би і комуністичну партію, і совети, і загалом комуністичну советську владу в Росії.

З уваги на сі свої погляди Зіновев заявляється за дальшим удержанием комуністичної диктатури в Росії і над удержанием влади партії понад владу державного апарату.

Він признає, що большевицька влада потребує помочі селянства і тому радить до нього ставитись „делікатно", тим паче, що грозить Росії нова польсько-румунська війна, якої без помочі селянства большевики не виграють, але рішучо противиться, аби власть в державі передавано в руки селянства.

СПРАВА ЦІНИ АНГЛІЙСЬКИХ ГРОШИЙ.

ЛОНДОН, 7. лютого. — Бувший англійський міністер скарбу Филип Сновден пише в тутешньому тижневику Обзервер, що Англія повинна поспішитись, для економічного інтересу краю, і як найскорше привернути золоту вартість паперових фунтів стерлинґів. Він апелює теж до американських фінансістів, щоб помогли Англії в сьому ділі для взаїмного інтересу.

ПРОТИ ЕРРІОТА.

ПАРИЖ, 9. лютого. — Лівиця на соціялістичному конґресі заявляється, щоб соціялісти відказались далі підпирати правительство Ерріота. Провідники лівиці кажуть, що він реакціонер і мілітарист.

МАРКСА ХОТЯТЬ НА ПРУСЬКОГО ПРЕМІЄРА.

БЕРЛІН, 9. лютого. — Більшість в пруському соймі заявляється за покликанням на становище премієра Прусії бувшого федерального премієра Німеччини дра Вільгельма Маркса.

ЛІҐА НАРОДІВ НЕ ПІДПИРАЄ ДИКИХ ПРЕТЕНСІЙ ПОЛЬЩІ

ВАРШАВА, 7. лютого. — Ґенеральний секретаріят відкинув протест Польщі проти рішення німецького вільного міста Данціґа, яким воно заборонило Польщі начіпати в Данціґу польські почтові скринки.

Секретаріят заявив, що місто Данціґ мало повне право відкинути польські претенсії.

Польща з тої відповіди невдоволена і готовить новий протест.

ФАШІСТСЬКИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

РИМ, 9. лютого. — Італійський фашістський премієр Мусоліні хоче дати почин до зорґанізовання фашістського інтернаціоналу, або „інтернаціоналу чорно-сорочників".

До сього інтернаціоналу він хоче приєднати істнуючих вже фашістів в Еспанії, Баварії,Угорщині й Англії, а коли повстануть такі орґанізації і в других державах, то буде старатись і їх притягнути. Він сподівається, що небаром повстануть фашістські орґанізації у Франції й Америці і вони теж прилучаться до інтернаціоналу в Римі.

Головною метою фашістського інтернаціоналу має бути боротьба проти комуністичного інтернаціоналу.

БОРОТЬБА СЕЛЯНСТВА В РОСІЇ І НА УКРАЇНІ ПРОТИ „СІЛЬКОРІВ".

МОСКВА, 9. лютого. — Тутешня большевицька преса богато пише про так званих „сількорів", себто сільських кореспондентів, які пишуть до ґазет дописі і доноси про всякий рух по селах, що не має признаки большевицької, або таки проти-большевицький.

Селянство в цілій Росії і на Україні, як стверджують всі большевицькі ґазети, веде війну проти „сількорів". Усе громадянство по селах, або його велика більшість, не тільки що ставиться ворожо до тих „сількорів", але немилосердно їх бе а то й вимордовує. Часто-густо селяни „сількорів", заки убють, тяжко мучать і катують, виявляючи сим робом на них свою пімсту.

Большевицька влада мала великі надії на „сількорів", виждаючи, що вони „збольшевичать" села, а міжтим вони ще викопали більшу пропасть між большевиками і селянством. Большевики ще пошкодили „сількорам" і собі тим, що на доноси „сількорів" розводять доходження, бо за кожде доходження селянство хоче розплатитися з „сількором". „Сількори" вправді пишуть до ґазет під прибраними фамиліями, але селяни всетаки їх викривають і платять їм своєю запястю.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Ще одна московська амнестія.

Минувшого тижня говорив на зборах советів північного Кавказу большевицький премієр Риков, висказуючися за потребою амнестії для всіх, що билися проти советів у цареславних війсках. Він теж заявився за розширенням виборчих прав.

Обіцянка Рикова покищо лишилася обіцянкою, однак нема причини сумніватися в щирість бесідника. Після всякої правдоподібности, він додержить свого слова й амнестія офіцирам і генералам з цареславних армій буде дана. Буде дарована свобода, ба й може виборчі права людям, які билися проти „пролетарсько-робітничого уряду" в рядах Колчака, Юденіча, Денікіна й Врангля.

Згадані всі царскі генерали, але не згадані українські і не згадані білоруські. Всі, що билися в українських і білоруських війсках, ще далі не мають права до життя.

Факти говорять самі за себе. Вони показують, як глибоко нащіплена в московських комісарів московський шовінізм та російський імперіялізм. Вони власними словами й ділами потверджують тепер те, за що найбільше гнівадися й вони й їх слуги. Що вони вважають більшим ворогом того, хто хоче добути свободу поневоленим народам царської Росії та хоче відорвати частину російської імперії, як вони вважають того, хто хоче привернути назад царський престол. Для московських комісарів страшнішим чортом є український або білоруський демократ або соціяліст, або навіть комуніст, що хоче самостійної України або Білої Руси, як цареславний генерал, що хоче привернути Романових, але хоче вдержати стару російську імперію. Ідеї соціялізму й комунізму гарні, для них можна навіть тисячі людий післати на смерть, але важнійша від всіх ідей ідея цілости „русских земель", захоплених царями. Коли приходить до вибору межи комунізмом а російським імперіялізмом, тоді навіть російський комуністичний комісар вибере імперію. Він більше споліється зі сего панування над Україною, як з усего, що йому обіцює комунізм. Він не може розуміти комунізму без права Москви до рабунку України.

Польське питаннє.

Вчера подали ми голос дра Василя Панейка про польське питанне.

Він пише, що „велика Польща" виросла і держиться лише завдяки російським большевикам, які підписали й оберігають соромний риський договір. Якби не большевики, не було-б „великої Польщі", каже др. Панейко.

Із сим годимось і ми се вже нераз зазначували.

Далі він каже, що „ніякий інший, хиба тільки большевицький режім на Великій Україні і в Росії, не міг би признати границь риського мира".

Се може правда щодо минувшини. Можливо, що колиб у Росії при власти була яканебудь інша не большевицька політична група, то вона не була-б признала риських границь.

Але чи й тесаме можна сказати про будучину? Чи можна те сказати про пляни великого князя Миколи Миколаєвича на будуче?

Про минуле знаємо, що в 1914 році він проголосив був самоуправу Польщі під скиптром російського царя, за що вшехполяки його і царя величали. Але про будуче приходять інакші вісти.

Пишуть і говорять, що Микола Миколаєвич збирає своє військо в Польщі і на західній Волині під польською окупацією. А далі пишуть і говорять, що він з Польщею заключив умову на основі якої „віддає" їй усі українські і білоруські землі на захід від риської границі, а щонайменьше — Східну Галичину з Лемківщиною і Холмщину.

Можна було в таке не повірити в 1914 році, коли греміла могучість Миколи Миколаєвича, а про Польщу лише знали з „трох розборів", та інша річ тепер, коли істнує „велика Польща", а Микола Миколаєвич у ній збирає свої недобитки. Тепер він Польщі міг би навіть більше „дати" ніж большевики, а Польща готова теж радше взяти від нього нові свої східні „границі", коли ще й Франція за них поручиться і обом умовникам дасть гроші.

Тому і ми не віримо, що Польща хотіла би валити большевиків, запоруку „великої Польщі", але за приреченнем Миколи Миколаєвича вона готова полетіти, тимбільше, що сподівалась би, що Московщина обновить „обруситєльну" політику на Україні і тимсамим „убе" небезпеку обновленої України для Польщі, чого не всилі так успішно перевести російські большевики.

[illegible] українському народови Миколи Миколаєвич такими, [illegible] більше, грізні як і російські большевицькі окупанти [illegible]

Та се ще не значить, що український нарід занадто одних або других боїться.

Український нарід, коли тепер обновився у своїх державницьких стремліннях, він вже з того шляху ніколи не уступить, і під жадними умовами, ані серед найтяжших проб, не зважаючи ні на поділи ні неволю.

Обновлена українська нація се вже занадто велика сила, аби тирхава Польща і переруйнована матеріяльно і морально Московщина могли її знищити.

Збанкротовані умовники можуть ще якийсь час „ухвалювати" собі свої „границі" через українські, а також і білоруські, землі, але се [illegible]

[illegible] тим „границям" щораз близший, [illegible] щораз то близший зачаток соборної української держави.

„Маленький Бонапарт".

Упадок Троцького. — Троцький і большевики. — Троцький і демократія. — Що це за знак?

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

За кілька днів перед першою річницею смерти Ленина помер найвидатнійший по нім провідник большевизму Троцький. Помер не фізично, а лише політичною смертю, але воскреснути йому так саме буде трудно, як його старшому товаришеви.

Упадок Троцького викликав голосний відгомін у цілім світі. Здогадів з цього приводу висловлюється тільки, що годі їх навіть перечислити. Але один здогад тримається й повтаряється з найбільшою впертістю: Троцький упав тому, що хотів піти на уступки демократії, ба навіть мало не схилився до того, щоб „дати конституцію". За це, мовляли й повалили його правовірні комуністи.

Згідно з цим у ширших суспільних кругах за Троцьким укріпилась назва „маленького Бонапарте". Троцький, бачите, хотів зробити те саме, що свого часу зробив у революційній Франції артилерійський генерал Наполеон Бонапарт. Він хотів розігнати революційну сволоту, взяти державну керму у свої руки, привернути правовий лад повести Росію шляхом инших культурних держав.

• • •

Запевняю: Хто таке каже, той з роду не читав ані одного ряда, написаного Троцьким, навіть не читав тих статей, що друкувались у совітських часописах під рубрикою: „Троцькизм і Ленинизм".

Формальним поводом до повалення Троцького послужила його праця „Уроки Октября" („Наука жовтня"), надрукована, як передмова до найновішого тому повного зібрання його творів.

Що він каже у тій праці?

Насамперед він у ній гостро виступає проти фактичних володарів нинішної Росії: Зиновева та Каменева. Про третього з них, Сталина, він менше говорить, але перших двох він без жалю нищить і здемасковує.

Він каже:

„Революціонером не є той, що палає вогнем, коли нема ніякої небезпеки. Правдивого революціонера можна пізнати підчас самої небезпеки, коли твориться сама революція".

Цеї проби революційним вогнем Зиновев і Каменев не витримали. У місяці квітні 1917 р. вони назвали Ленина авантурником. Коли в жовтні 1917 року провід большевицької партії під натиском Ленина постановив отверто піти в бій за владу, Зиновев і Каменев за два дні перед виступом надрукували листа, в якім осуджували ту постанову. А коли большевицька спроба увінчалася успіхом, Зиновев і Каменев зовсім виступили з большевицької партії, сказавши, що не можуть відповідати за політику, яка веде до терору.

Троцький далі нагадує, що Ленин пізнійше назвав Зиновева та Каменева ренеґатами і дрібнобуржуазними душами. Дійсно, Ленин не дуже церемонився у своїх виразах і раз він навіть мав сказати: „Я знав, що він (Зиновев) боягуз, але що він також падлюка — цього я не знав". На жаль Троцький не наводить цих слів, але з усього видно, що він їх радо навів би.

• • •

Тепер погляньмо, як ставитьсь Троцький до демократії.

Вже з наведеного видно, що Троцький нарікає на своїх товаришів і родичів не за те, що вони занадто радикальні, а за те, що вони **не досить радикальні, не досить послідовні.** Він хотівби їх бачити більш правовірними, більш переконаними, бачучи, що вони лише „по шкоді мудрі", він нарікає ремствує і громить.

Це більше в характері Троцького, ніж бажанне миритись з „контрреволюцією".

Треба пригадати собі й діла Троцького. Особливо нам. Завоював Україну в осени 1919 р. персонально Троцький. Грузію та Вірменію знов завоював сам Троцький. Нелюдську різню в Севастополі й Кронштаті заряднв Троцький. Все, що звязано з Червоною Армією та її „переможними" походами проти збройних противників є рівночасно звязано з імям Троцького.

Лишаються „Уроки Октября".

Троцький просто тут **знущається над засадами демократії**, як над шкідливими буржуазними забобонами. Він безнастанно закликає до боротьби з **демократією.** Він виступає тут, як найрадикальнійший з радикальних. Сам Ленин мусить радіти в своїй домовині, що має такого завзятого й фанатичного наступника.

• • •

Завіщок повалено Троцького?

За те, що він підривав партійну дисципліну й виносив сміття з хати. Не за його демократизм, не за намір ослабити комуністичний курс, не за „бажанне дати конституцію", а єдине й виключно за те, що він пішов проти дуже сильних і впливових гадів.

І гади зїли гада.

Перед двома трьома роками, ті самі гади зїли Ленина. Той також почав був занадто сильно виростати. І вони його усунули від активної політики ще за довго до повного розвитку його недуги. Так вони тепер зробили із Троцьким, побоявшись, що він поставить пануване особи вище панування колективу.

Цікаво однак, що сама компартія в своїм вироку над Троцьким підтримує легенду про „демократичність" поваленого противника. У мотивах цього вироку говориться, що Троцький хотів „мобілізувати" проти партії антибольшевицькі та непевні елементи й повести їх у напрямі уступок супроти буржуазної демократії". Ясно, з якою метою це сказано. Притак тисяч комуністів, які управляють Росією, по цих словах мусять і собі сказати: „Добре, що сього великого гада повалено, а то бувби нам кінець"...

• • •

Назви „московського Бонапарта", як бачимо Троцький не заслужив. Що найбільше він заслужив назву московського Галіфе". Той потопив у крови паризьку комуну — цей потопив у крови російську свободу, а рівночасно й свободу инших народів, що нині стогнуть у ярмі червоної Росії.

Але ж упадок Троцького поведе до яких наслідків? — спитає де — хто.

Ні до яких. У тій великій трагедії, яка вже осьмий рік відграється на теренах бувшої Росії, роля особи взагалі є дуже небезпечна. Безкритичний загал очікував великих наслідків таких по смерти Ленина.

Але нічого не сталося і нічого не змінилося. Ще менше станеться й зміниться по упадку Троцького. Одного великого гада стало менше — тільки й всього.

На тім фатальнім відтинку земної кулі, що зветься сходом Европи, ділають сили стихійні, масові, а не індівідуальні. Від тих сил, і тільки від них треба очікувати подій і змін.

Прага, 24. січня.

Радянин

Допомоговий фонд українським культурним силам за кордоном.

До всього українського громадянства.

Тяжкі обставини, в яких найшлися наші артисти поза межами рідного краю а особливо в часі недуги спонукали нас основати вище названий комітет з централею в Празі. Головною ціллю комітету є допомога матеріяльно і морально нашим молодим артистам в осягненню вищої фахової освіти, а також у випадку наглого нещастя.

До тепер вже отворилася філія в Подєбрадах під проводом др. Модеста Левицького. Сподіємось, що в короткому часі засну́ються подібні філії по інших містах Европи та Америки.

Централя у Празі встигла вже фактично допомогти в деякій мірі нашому артистови національного балету Василеви Авраменкови, який досі проводив курс національного танцю в таборі міста Юзефова і там другий раз нарушив ту саму ногу.

Наш комітет занявся його лікуванням, щоб опісля вислати до висшої фахової балетової школи.

Тепер находиться В. Авраменко в лікарській опіці асистента дра. Барти празької клініки проф. Кукілі. В Авраменко зобовязався видужавши повернути комітетови всі втрати. Тоді ту квоту зможе комітет повернути на допомогу іншим культурним силам за кордоном, в першій мірі артистам, а по змозі визначним діячам з інших царин культури.

Потребуючи матеріяльних засобів, Комітет звертається до всіх українських організацій і установ, та всього загалу українського громадянства з прошеннем о допомогу в мірі своїх сил українським культурним силам а головно В. Авраменкови, заслуженому на полі національного мистецтва.

Комітет надіється, що всі прихильники В. Авраменка як громадяни так і його ученики займуться в найблищім часі уладженням танечних вистав та збірок в користь артиста. Допомогу просимо заслати на адресу:

Prof. Dmytro Antonovyc,
Praha, Nusle 245 c., C. S. R.

Качмарська Стефанія в. р. секр.
Дм. Антонович, в. р. голова.

Всі часописі просяться о передрук.

Українські студенти на Буковині.

В Кружку Українських Студентів у Винніпегу дав п. Піґуляк, студент фільософії відчит про українське студенство на Буковині. Відчит тревав півтора години від 4.10 до 5.40. по полудни, а відбувся в салі Консервативного клюбу при Селкіровій улиці при участи 24 слухачів і слухачок. Предсідником був П. Бунька, писарем п. Канчір.

Університет в Чернівцях оснований в році 1875, застав часи, коли на університеті у Відні було 6 Українців з Буковини а 4 у Львові; народних шкіл було 33..

Коли в Університеті в Чернівцях назбиралося 30 студентів, заложили товариство Союз політичної закраски. Драгоманів відвідав Федьковича і зійшовся зі студентами та отворив їм очи на окремішну український націю.

„Прибула гімназія державна українсько німецька в Кіцмані і Вижниці" і число українських студентів росло.

По революції в росії 1905 р. прибуло два студенти з Великої України до Черновець і внесли нового духа. Се були Винниченко і Хоткевич. Видавали часопись „Гасло". Драгоманів писав сюди листи.

На Університеті зачали викладати Стефан Смаль-Стоцький і Калужняцький. На університет прибули студенти з галицького Покуття, бо їм було до Черновець близше, як до Львова. Основується „Молода Україна", однак се тов. упадає. Студенти заложили тов. „Запороже", взяли для того товариства краски з прапора Богдана Хмельницького малинову і білу. Повстає товариство „Бесіда" в Чернівцях, а по селах повстають „Січі". Виходить бібліотека літературних творів.

В році 1907 у Львові прийшло на університеті до великої бучі. Крат понищив портрети ректорів. Українські студенти розійшлися в Прагу і в Відень в яких 40 приїхало до Черновець. Під впливом нового духа злучилися студентські товариства „Союз" і „Молода україна" в одно товариство „Січ".

Двох добрих журналістів прибуло до Черновець. Се був Осип Маковей, що редагував „Буковину" а другий був Володимир Весоловський. Зачав виходити „Промінь" учительський орган, але не мав успіху.

Наплив студентів з Галичини і з України виробив упередженне в прибувших, яких роджені в Буковині студенти загали називати „зайдами". Поволи виробилася незгода на тім тлі.

Студент Антін Клим, дуже амбітний, дещо чванькуватий відновив „Союз" і стягнув туди студентів Буковинців, а в „Січи" лишилися студенти з Галичини і України себто „зайди" а також дуже свідомі Буковинці Оба товариства переганяли себе в діяльности, робили відчити, представлення вечерки.

Богослови утворили собі „Православну Академію" і не займалися в тім товаристві політикою, але культурою, історією, музикою, вихованнем.

Відновляється знова студентське товариство „Запороже" в р. 1907, а до війни зросло членів на 81. Перед війною мали студенти 4 товариства: „Союз", „Січ", „Православна Академія", „Запороже". Однак із „Запорожа" виступило 12 членів і заложили собі товариство „Чорноморе" а за відзнаку приняли синьо-жовту ленту. Так повстало 5 товариств, які входили в склад Студентського Союза" у Львові.

Перед світовою війною було на Буковині 216 народних шкіл і 4 гімназій (2 чисто українські 2 українсько-німецькі) Значінне шкіл і студенства росло. Підчас світової війни всі студенти, крім теольоґів пійшли до війська, а коли розпочалася українсько-польська українсько-московська війна, то українська галицька армія дістала понад 400 старшин з буковинського студенства, які в австрійсько-угорській армії дослужилися висших старшинських степенів. Румуни заняли Буковину в падолисті 1918 р. Буковинська молодіж вступила в українську армію і молодеча суперечка про „зайдів" і про „автохтонів" пішла в непамять. Молодіж, що лишилася під владою Румунів гуртувалася в р. 1919 в двох товариствах в „Союзі" і в „Запорожу". Союз виступає проти Румунів і обстоює українські права на буковинській землі, „Запороже" схиляється до Румунів. Найважнійшим дорадником був п. Цурканович румунський підніжок. Проти Цуркановича видав Союз 10.000 летючок і поширив їх по Буковині. Поліція на Просьбу Цуркановича старалася конфіскувати летючки.

Великий розлам повстав, коли молодіж „Союза" устами ст. Бонури виступила проти того, щоби Українці помогали своїми грішми помогати будувати палату для румунського короля. Власти арештували 12 студентів з „Союза", які аж голодівками змусили власти, що їх випущено на волю.

В р. 1922 утворився Центральний Комітет Українського Студенства „КУСВ"), до якого приступили „Союз", „Січ" і „Православна Академія". Сей комітет дбав про харчівню і українські курси, видавав журнал „Промінь" якого вийшло 25 чисел видавав Дитячу бібліотеку. Вийшло 7 випусків „Життя" виходив потім „Народний Голос" потім „Зоря. Власти замкнули українські часописи і зрумунізували в р. 1923 університет. Українські гімназії стали румунські. Українські Студенти Буковинці розсіяні тепер по Відні, Берліні, Загребі Празі, Парижу.

Студенство Буковини на еміґрації в Празі заложе тов. „Черемош" якого цілею є піддержувати дух українського студенства на Буковині та підпомогати укр. школу на Буковині. Часть студентів покинула університет в Чернівцях, а перейшли в Букарешт, де зорганізувалося студенство в тов. „Зоря". Поминувши сей блуд, що вони перші були, що перейшли на румунський університет — а деякі з них зробилися потім і ренеґатами — се тов. принесло оскілько добра, що приняло до себе богацько Українців бесарабців, та піддержує український рух серед них.

Були проби навязати зносини зі студентами в Бесарабії для плянів національного опору. Получення трудне.

Під сю хвилю на зрумунізованім Університеті в Чернівцях є два студентські товариства „Запороже" і „Чорноморе" Ходить там понад 100 студентів. Удалося їм зладити свято на честь Франка. Сі товариства, які держаться з далека від політики, а займаються спортом, а передовсім шермом на шпади.

Слухаючі нагородили відчитника, довгими, щирими оплесками за його річевий, поважний виклад.

Опісля полагоджено ще справи Студентського Кружка і обговорено програму сходин, які відбудуться дня 25 січня, с. р., отже за два тижні від отсих сходин.

Оен.

СПРАВЛЕННЄ ПОХИБКИ.

Вчера у Свободі через помилку зложено заголовок новинки на І-шій стороні такий: Англія готова підписати Французії частину довгів.

Мае бути: Франція готова **відписати** частину воєнних довгів.

Се одно слово змінюе значінне речення але з дальшого змісту новинки читачі бачуть, що се помилка.

ДОПИСІ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Доповнення до коляди.

Через похибку пропущено в списі жертводавців д. Василя Ґарбовського, котрий зложив суму $1.00., що отсим проступється. Повна сума з коляди тим самим піднесесь о одного доляра, що зробить суму $181.85.

Р. С.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Тов. „Любов" при народній роботі.

Заходом тов. Любов була відограна драма: „Украдене щастє".

З чистого доходу призначено часть на добродійні і просвітні цілі в ріднім краю. На зборах тов. ухвалено вислати до краю $50.00, як часть приходу і розділити, як слідує 20 дол. на укр. інвалідів, 20 дол. на Рідну Школу, зтого половина на реміснічу Бурсу, а 10 од. на Просвіту. Гроші зістали вислані через Амер. Укр. бюро, котрого управителем є Антін Пащук. Укр. Бюро не рахуючи нічого за пересилку длятого зістала вислана до Земельного Гіпотечного Банку сума 52 доляри.

Отсим складаємо щиру подяку для аматорів, що доложили труду при виставленні драми.

Також щира подяка для шановних Громадян, котрі своєю присутністю причинилися до так гарної цілі.

Тов. „Любов" на дальше буде працювати, щоб лиш роздобути фондів для нашого поневоленого народа.

Теодор Малик.

ФУЛТОН, Н. И.

Коляда на Рідну Школу.

Тут в нашій місцевости народна робота йде дуже помало. Та щоби не лишитись позаду від других місцевостий, та щоби помогти піддержати Рідну Школу в старому краю, зорганізувалися сього року шкільні діти під проводом Дмитра Олінського і пійшли з колядою. Всюди приняли їх з вдоволенням і кождий давав коляду від щирого серця. Бо на таку і малу місцевість як Фултон, та ще незорганізовану випало добре, коли заколядовано $24.25 цнт.

За це належиться сердечне спасибіг всім жертводавцям, та щира подяка тим малим що бігали охочо від хати до хати, щоби тільки заколядувати як найбільше на Рідну Школу в краю. Колядувати ходили слідуючі:

Анна Надворняк, Ґеня Чех, Марія Бедзіш, Марія Зарічна.

З дітьми ходив: Дмитро Олінський і Григорій Бедзіш.

Жертвували: Дмитро Олінський, Теодор Чех, по 2 дол., Іван Романів, Григорій Бедзіш, Стефан Гриб, Ілько Лушний, Василь Пастух, Михайло Дрозда. Роман Литка, Луць Роїк, Іван Оленич, Ігнатій Дрозда, Дмитро Надворняк, Семко Жук, Петро Тупіца, по 1 дол., Денис Воловин, Володимир Зарічний, Іван Дрозда, Стефан Парижак, Андрій Іваніцкий, Мирон Співак, Михайло Лобур, Гавриїл Туркевич, Михайло Черняк, Іван Заневіч, Йосиф Дорчак, Дмитро Бажалюк, Стефан Ходоба, Іван Каменюк по 50 цнт., Стефан Тупіца 25 ц.

Разом зібрано $24.25, які переслано до Обєднання в Филаделфії.

Григорій Бедзіш.

С. С. ПИТСБУРГ, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Як кождого року, так і сего Різдва, зібрались тісамі жінки, що все ходять, щоби піти за колядою на Рідну Школу. І як кождого року, так і сего вертали домів смутні і пригноблені з болем в серці. Чому, спитаєте дорогі читачі? Таж то Різдво Христове і всі повинні радуватися. І певно радувалибся колиби ті наші „Савт Сайдці" вже раз зрозуміли, що то є рідна школа і кілько ми еще цеї школи потребуємо, щоби стати нарівні з другими народами! Однак сего у нас нема, і здається довго еще треба чекати, щоби наш нарід пізнав, длячого ми є рабами, і длячого лютий ворог так тяжко над нами збиткується.

Ходячи поміж наші люди за колядою, прийшлось нам нераз почути слова зневаги, як „геть з хати, мені школи не треба" — або, „та хто знає, де ті гроші зайдуть", а знова інша виглядає через вікно і каже до свого мужа: „та то ті, що все жебрають на Рідну Школу", а декотрі таки перед самим носом двері замкнули навіть не спитали чого хочемо. Отже нема чого дивуватись, що ми з болем в серці вертали домів.

Це правдивий сором і ганьба для Савт Сайду в Питсбурґу висилати таку малу суму, як $28.75. І то все майже одні і тісамі одиниці, що не відказуються від жадних жертв, зложили і тепер тих кілька долярів. А деж решта? Де ті сотки наших людий з Савт Сайду? Таж ви вже не такі то бідні, щоб не могли зложити бодай хоч одного доляра на таку благородну ціль, як Рідна Школа. Таж є між вами кільканайцять бизнесменів, а богато з вас маєте свої доми. Але вам „школи не треба", як кажете, бо ви і так знаєте, котрими дверми зайти там, де чарками дзвонять. А діти ваші? То вже нехай Америка журиться, яких буде мала горожан!

Здається, що то неможливе, щоби той Савт Сайд, що колись був першорядним на народній ниві, що був примірoм для других городів, тепер став сном блаженних. Давнише нарікали на священика, що хорий і не може працювати, (хотяй між нами і через нас здоровля стратив!) дальше на більшевиків, що віча розбивають, а опісля на дякоучителя, що не дає представлень, концертів і т. и. Однак тепер вже другий рік, як прийшов новий священик і хоч здоровий, то з болем в серці мусить признати, що навіть тільки неможе зробити, що тамтой хорий.

Більшевики також вже не мішають і дають представлення, концерти і т. д. на свої цілі. Дякоучитель також не дармує і час від часу устроює концерти і представлення. Я вірю, що і більше булоби у нас концертів представлень і вечерків, якби не позамісцеві люди, булаби саля пусткою світила.

А патріоти наші лише сміються в кулак і тільки за платними „дисабами" побиваються. Смутне, але правдиве.

На Рідну Школу зложили слідуючі:

Іван Галевич $5.00; о. Йосиф Ганяк 2.00; Яків Шедний 2.00; Володимир Малевич 2.00; М. Хандога 2.00; Володимир Коваль 1.50; Стефан Яґело 1.00; Іван Войтович 1.00; Дмитро Дашинич 1.00; Катерина Кресков 1.00; Василь Сорочак 1.00; Текля Котула 1.00; Олена Мисько 1.00; Онуфер Микитюк 1.00; Василь Онишків 1.00; Теодор Котула 1.00; Марія Шанайда 1.00; Ева Флейшер 75 ц.; Іван Флейшер 50 ц.; Григорій Вижимок 50 ц.; Стефан Войтович 50 ц.; Дора Барановська Петро Деленко 25 ц.! Андрій Дичка 25 ц.

Разом $28.75 ц., які вислано до „Обєднання" на Рідну Школу. Всім жертводавцям щиро дякують колядниці: Марія Нефіта, Анастазія Костишак і Марія Малевич.

Марія Малевич.

ЙОРДАН У ЛЬВОВІ.

Сьогорічне йорданське свячення води у Львові відбулося дуже торжественно при величезнім здвизі народа. Вже від десятої години рано, коло крениці, пристроеної, як кождого рку обеліском та прибраної смеричками стали збиратися люде, а згодом почали сходитися процесії із усіх сторін Львова. Свячення води доконав не митрополит, як то подали польські часописи, а єпископ Боцян в супроводі численного духовенства. Не можна було побачити цього року у процесі відділів пластунок і пластунів Кураторія заздалегідь заборонила їм взяти участь в торжестві.

ПРОРОКОВЕ ОКО

— або —

ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за В. Лозинським переповів М. Ценівський.

(Продовження)

(43)

XX.

ГЕТЬ ІЗ ХАТИ!

Ще цілі два дни були ми у Львові. Батько спочатку ніяк не хотів узяти від мене грошей, бо казав „то твоє щастя і твоя в цьому була голова. Отже ховай це собі, щоби було на чорну годину. Бо бачиш, я тому, що не мав на час сто золотих для підстарости й гайдука, на моє нещастя мусів їхати у Туреччину і в поганську неволю попався". Та коли я дуже став просити батька, а головно, коли порадив йому, щоби купив собі у Львові — тут була для цього добра нагода — віз і пару коней, котрі йому до господарства будуть дуже потрібні, відізвалася в ньому жилка візника. Очі заясніли йому, так припало це йому до вподоби. Зараз таки пійшов із паном Боднарчуком добирати коні. І вже ми батька майже не бачили весь той час. Я з матірю пійшов до золотника Прушніца і замовив для нашої церкви в Підбірю лямпу зі щирого срібла, щоби завісити її перед іконою Пресвятої Діви.

Не забули ми також про Матвія. Він усе ще був у Львові при тійсамій капелі. Як лише мав вільну хвилину, заходив до нас. Я з батьком [illegible] дати йому двацять дукатів, боварта був [illegible] врятування декрету. Матвійко щиро розплакався, коли почув це. Та [illegible] зараз не хотів брати. Просив, щоби батько переховав їх у себе аж до хвилі, коли в Бережанах підучиться музики й шукати-ме хліба як музика. Коли я йому сказав, що їдемо з козаками до Підбіря і самі собі справимо екзекуцію декрету, аж підскочив з радости й викликнув:

— То й я поїду з вами, конче поїду! Якжеж то моглоб бути, щоби я не був при цьому, коли Кайдаша гонити-мете з своєї хати! Випрошуся на два дни. І так уже весілля скінчилося, а хочби я і службу мав втратит, то таки поїду!

Оба Бедришди з двома молодцями, котрих собі дібрали з старосільських козаків, ставилися раненько перед камяницею Невчаса, всі кінно й зоружені, при шаблях і з пістолями за поясом. Батько заїхав новим, кованим возом, запряженим у два гарні, великі коні, далеко ліпші, як ці, котрими виїхав був із валкою до Туреччини. Сів я з ненькою і Матвієм; пращали нас щиро пан Невчас, Марійка і павпер Кирницький. Він на зиму мав уже їхати на студії на академію. Виїхали ми зі Львова, а козаки за нами.

Недалеко вже було до вечера, коли ми приїхали до Підбіря. Наша хата була за селом. Мусіли ми їхати через ціле село. Побачили нас люде, дуже цікаві вибігали з хат, хто то такий іде з козаками. Дехто зараз пізнав нас. Почали кликати, витатися, другим давали знати. Що жило, бігло за нами, чоловіки, діти, собаки. Дехто кликав із усієї сили:

— Марко вернув із Туреччини! Марко вернув із Туреччини!

Ваврик, паламар, уже приглухуватий, зачув лише щось про турків, думав, що то люде счинили такий гамір, бо йдуть Турки або Татаре, виліз мерщій на дзвіницю і давай на ґвавт дзвонити в дзвони. Тоді все, що було по хатах, навіть із найдальших загород почало бігти за людьми з великим криком. Так із цілою цією товпою серед невгаваючих криків і окликів їхали ми до нашої загороди. До цього всего Матвійко, котрий скрипку мав із собою, вигравав на ній наче божевільний, а козаки по своєму вигукували.

Та чим більше наближалися ми до нашої хати, все стихало, аж вкінці затихло зовсім. Не знаю чи зі страху перед гайдуком чи лише з великої цікавости, що буде дальше. Тимчасом із нашої хати доходить до нас музика і веселий гамір і оклики пияцькі. Видно Кайдаш має гостей і бенкетує з ними. І дійсно було так. Забавлявся гайдук. Запросив собі таких самих як він. Був там підстароста, котрий видно з Кайдашем знову збратався. Так із лотрами буває, що у них легко з ворога брат, із брата ворог. Був підсудок від спройської жупи, митар зпід Самбора, Німець, наставник над цими людьми, що в лісах палили попіл, був якийсь обірванець шляхтичина чинщавий, оден із цих, що про них говориться „шляхтич із Помиева, пана Віхотя син" тай ще кількох драбів. Все це пило й гуляло при циганській музиці.

Ніхто з хати не чув, як ми надіхали. Хочби ця гурма, що йшла за нами, кричала була собі ще голосніще, не булиб їх почули, такий пияцький крик робила ця компанія. Вигойкували при музиці, що аж вікна бренчіли. Ледви віз станув перед ворітьми, вискочив мій батько, віжки кинув якомусь чоловікови, щоби подержав коні, а сам гонить подвірям до своєї хати. Мати за ним, що майже за поли держала його, бо боялася, щоби в першому гніві не счинив якого нещастя; я за ненькою, а за нами козаки.

Впав батько перший до хати, а був такої вдачі, що коли зняв його великий гнів, то блід як хустка на лиці. Отже як упав до хати, двері трохи що не вивалив. Легко можна було перелякатися його, бо такий блідий подобав більше на опиря, як на чоловіка з цього світа.

Коли побачив його Кайдаш наше скаменів. Очі лише вибалушив, руку одну підніс у гору, начеб хотів перехреститися. Батько все блідий наче труп, з синими устами, прискочив до Кайдаша, схопив його за горло, трясе ним і кричить:

— Грабіжнику! Геть мені з хати!

Гайдукові очи ще більше вибалушилися, почервонів на лиці наче мак, навіть відсапнути не міг уже. Був би його батько й вдусив у цій першій запальчивости, колиб не я й не ненька. Почали ми шарпати батька за плечі й за руки, кричимо, щоби опамятався; ледви відірвали ми його з великою бідою від Кайдаша.

Стихло на хаті, мов мак сій, музика перестала грати. Козаки, щоби не дармувати, як кинуться з нагайками на гостей, як пічнуть окладати; так як хто може втікає. Підстароста перший скаче крізь вікно, ще вдалося Семенови допасти його і по плечах кілька разів добре нагайкою стягнув. А що котрий вікном або дверми втікне, то ця гурма на вулиці, а ціле село було там, криком і сміхами витає, собаки брешуть на кожнього як скажені, що лише хильцем у поле вдирає й просить Бога, щоби ціло вийшов із цього бенкету.

Кайдаш також хотів утікати, як лише батько пустив його, але козаки зцадержали його. Бедришко кликнув на нього:

— Прощайся зі світом! Зараз повиснеш!

Кинувся Кайдаш на коліна, руки підаїс наче до молитви, повзе на вколішки до мого батька й до неньки, помилування просить. Бо вже таки певен був, що жде його смерть на гиляці. Батько вийняв тепер королівський декрет, розложив папір, підсуває його під ніс Кайдашеви й каже:

— Знаєш що це?

— Знаєш ти це? — повторили козаки. Декрет твого таки короля не шануєш, собачий сину? — і луп, луп, луп! падуть нагайки на спину гайдука, що аж у клубок звинувся.

Одначе мама не дала таки довго бити його. Та й так дістав доволі для запямятання. Колиж знову почав проситися і цілювати по ногах моїх батьків, каже йому Опанас Бедришко:

—Даруємо тобі життя й здоровля, бо за тобою просить ця добра жінка. Для неї це робимо. Та памятай собі, що коли би ти ще коли чіпився цих людий, наставав на їх майно і здоровля, волосок на чолові схотів їм рушити, ми зараз тут вернемося, на шаблях рознесемо тебе, що кусні з тебе, як гриби до коша будуть збірати, щоби разом закопати їх! Памятай, що нам приказано виконати екзекуцію королівського декрету! Не скриєшся ти перед нами, не оборонить тебе ніхто, бо ми не боїмося ані самбірського замка ані старости! Втікайже до чорта!

Кайдаш із великим жахом і покірно вислухав слів Бедришка й винісся хильцем за двері, наче вигаратаний пес. Та ледви Підбіряне побачили його на подвірю, давай на нього викрикувати, проклинати й ганьбити його тяжко. Бо тяжкий був для цілої громади цей лихий чоловік. Не було нікого в селі, кого не скривдив би. Тож тепер уся лють і месть, що передше ховалася перед страхом, наче придушуваний огонь, вибухла наче страшною полумю, що хіба горить! кричати.

Почали на нього перші баби й діти кидати камінням і болотом, пеів зажертих щували на нього, а чоловіки вже ломити коли з плотів на його кости. Був би певно не вийшов ціло, колиб не козаки. Вони взяли його між себе й випровадили на поле. Втікав Кайдаш наче вовк, що видерся з сітей, хоч велике черево добре заваджало йому, та страх підганяв його полями, що вже його не видати було під лісом.

Коли ми так остали самі свої, каже старий Бедришко:

— Все це добре пійшло, та треба подумати над цим, що буде завтра. Ми відси відідемо, нам дорога в далекі сторони, а ви останете й підстароста остане. Тут не Запороже у вас. На карку вам замок і його слуги. Є приповідка: Чеши рідька зрідка! Не шкробай занадто чорта, бо візьме тебе на роги. Мусимо поговорити з підстаростою. Дайте йому, Марку, добре слово і щось трохи за ці нагайки, котрими його Семен перешкробав. Хай він сидить тихо!

— Обіцяли ви, — відізвуся я на те до батька — дати йому ще сто злотих, як їхали у Туреччину — і дали йому вже один дукат. Ходім тепер до нього, занесемо йому цих сто злотих. Певно заткаємо йому рота.

Мама радила також для святого спокою зробити так, хоч то буде видертий гріш, бо підстарості не належиться навіть зломаний шелюг. Послухали ми Бедришкової ради, відчислили двацять дукатів — не без жалю — чортові в офіру — й пійшли до двора в трійку, цебто батько, Опанас і я.

Приходимо перед двір: двері затарасовані, на подвірю начеб усе вимерло. Та ось із віконця на піддаші вихиляє голову підстароста, бачимо мірить до нас із мушкета й кричить:

— Підступи котрий, а лоб кулею розторожу! Стій, бо стріляю!

Видно підстароста думав, що хочемо напасти його дома, що на життя його напосілися. Був сам один, бо парубки його покинули, побігли за иншими людьми — і щойно тепер вертали по одному.

(Конець буде).

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 3, повідомляє, що річний мітинг відбувся дня 12. грудня 1924 р. Вибрано слідуючий новий уряд: Михаїл Голубець, предс.; Николай Чаплик, заст. предс.; Василь Грега, кас.; Василь Гарбовський, заст. кас.; Василь Тулевич, секр.; Стефан Каша, заст. секр. Дозорці хорих: Іван Нелищак і Григорій Токарчик; контрольори: Олекса Нагірний і Михаїл Суховський. Місячні мітинги будуть відбуватися що друга пятниця по першім в гали церковній на Савт улиці, о год. 7.30 вечер. Слідуючий надзвичайний мітинг відбудеться в пятницю, 13-го лютого о год. 7.30 вечер в церковній гали. Проситься всіх членів, щоби явилися на той мітинг позаяк суть важні справи до полагодження. Просить членів, щоби привели нових членів, бо будесь принимати без вступного до Товариства і Союза. — Мих. Голубець, предс.; Вас. Грега, кас.; Василь Тулевич, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітинг відбудесь о 2-ій годині пополудни в неділю, 15. лютого в гали Укр. Школи, 212 Президент стр. На порядку нарад є справи товариства і справа балю, котрий буде 28. лютого. Кождий член має явитись на зборі. Неявившийся член заплатить кари 50 цнт., а урядник 1.00. — О. Зубар, предс.; М. Пипюк, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що мітинг відбудесь о 2-ій годині попол., в неділю, 15. лютого 1925, в гали церковній, 127 Парк ул. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Довгуючі члени нехай прийдуть і вирівнають свої залеглости, бо в противнім разі поступиться після статута. — Мих. Довгий, предс.; Н. Хабінець, секр.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє своїх членів, що на рік 1925 зістали вибрані урядниками слідуючі: Онуфрій Шараварко, предс.; Онуфрій Костюк, секр. В. Мадай, кас.; Петро Петрівський, рек. секр.; Никола Війтишин і Вас. Шляхтянчин, контрольори; надзирателі хорих: Григорій Петрівський на Еклей, Па., Василь Шляхтянчин на Гейзелтон, Па. Мітинги відбуватися будуть в 1-шу неділю по 15-тім в церковній гали, 74 N. Lourel St. — Он. Контюк, секр., 928 N. Locust St., Hazleton, Pa.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє, що місячний мітинг відбудесь о 2-ій год. пополудни в неділю, 15. лютого в гали церковній, 303 Гудсон евеню. Будуть дуже важні справи до полагодження, то проситься членів явитися на тім мітингу. — А. Бабій, предс.; М. Антонів, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє, що місячний мітинг відбудеся дня 15. лютого в гали парафіяльній при Оклей і Райс ул. На порядку нарад суть важні справи, котрі мусять бути полагоджені. 7еявившийся член заплатить 50 ц. а урядник 1.00. — М. Семків, предс.; Р. Штим, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеся у неділю, дня 15. лютого о год. 12. в гали зерковній при Гарлс ул. Тож проситься усіх членів прийти на сей мітинг і привести хоть по одному новому членови поки є добра нагода вступити до У. Н. 8оюза без вступного. — Йосиф Летнянчин, предс.; Мих. Пик, кас.; Ів. Іванішів, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбувся 16. січня в гали церковній на Делавер евеню. Уряд здав справозданне і наступив вибір нових урядників. Членів була менша половина і всі були задоволені і сказали одноголосно ,що старий уряд зістає на рік 1925. Уряд є слідуючий: Ігнатій Климишин, предс.; Мих. Марців, кас.; Мих. Куба, секр. Ст. Дмитрик, заст. предс.; Онуфрій Маційканич, заст. кас.; Ст. Новацький, заст. секр.; Ст. Дмитрик і Сем. Деркач, контрольори; Іван Сидорак і Тимко Пацерковський, дозорці хорих; Юрко Пукас, Стефан Цекот і Ілько Паращінець, радні. Проситься всіх членів приходити на мітинг і вирівнати свої залеглости. Мітинги відбуваються все по десятім. — Мих. Куба, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх членів, щоб явилися на мітинг, котрий відбудеся дня 14. лютого о 7-ій годині вечір під ч. 83 Лівінгстон Стр., бо суть важні справи до полагодження. Пригадується членам незабути привести нових членів на сей мітинг і вписати до У. Н. Союза і Товариства. — П. Остапчук, секр.

БРУКЛИН, ҐРІНПОЙНТ, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться дня 14. лютого 1925, о год. 7-ій вечером. Кождий член має прибути на сі збори, бо суть важні справи до полагодження, як: справа статутів і справа Рідної Хати. Неявившийся член підлягає карі 25 ц. — Василь Сеништин, секр.

МЕНВИЛ, Р. АЙ. Бр. св. Стефана, від. 181, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітинг відбудеться в суботу, дня 14. лютого о годині 5-ій вечером в Укр. Народ. Домі. Проситься усіх членів прийти на сей мітинг позаяк є важні справи до полагодження. — Николай Шевчук, предс.; Николай Шпак, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що звичайний мітинг відбудеться в суботу, дня 14. лютого о годині 7-мій вечер, в гали церковній, 34 Бін ул. Кождий член зобовязаний прийти на означений час на мітинг. Хто не одержав ще календара то най прийде то одержить. Будемо ще сего місяця і на другий місяць приймати до У. Н. Союза і до Товариства без оплати вступного. Довершім сей „Ювилей" ділом, щоб до конвенції перевисшив сотнею членів. Кождий Українець чи Українка, як ще не належать, можуть сейчас вписатись, щоб не було за пізно. — Н. Никорчук, предс.; Ів. Глива, кас.; Мих. Галькевич, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє надзвичайний мітинг відбудесь о 3-ій годині попол. в неділю, 15. лютого в Укр. Нар. Домі, 6177 Гленмор евеню. На порядку суть важні справи до полагодження. — К. Кропевницький, предс.; С. Турінець, секр.

ГВІЛІНГ, В. ВА. Бр. св. Йосифа, від. 157, подає до відома, що відбувся мітинг дня 18. січня 1925 р. на гали церковній де вибрано новий уряд на рік 1925: Дасило Косар, предс.; Мих. Шевчук, заст. предс.; Михаїл Саган, секр.; Данило Стріцький, заст. секр.; Тимко Кулеба, кас.; Матвій Ленчик, заст. кас.; Якуб Любчинський і Лаврентій Заяць, контрольори книжок; Андрій Мидуна і Іван Душіль, контрольори хорих; Григорій Снігур, до прапора. — Михаїл Саган, секр.

ПАССАЙ, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Бр. св. Івана Хрестителя, від. 97, що збори місячні відбудуться 15-го лютого в галі церковній о 3-ій годині пополудни. Проситься усіх членів точно явитись, бо є важна справа до полагодження. Також будесь принимати членів до товариства і У. Н. Союза без вступного. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 229, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеться дня 15-го лютого в гали церковній на 7-ій улиці. Проситься усіх членів явитися на сей мітинг бо є дуже богато важних справ до полагодження, як справа балю, котрий ухвалений на минувшім мітингу і богато инших справ. Таксамо обовязком кождого члена привести хоть одного новог члена, ктрий вступиз би в ряди нашого товариства і У. Н. Союза. Член, котрий неявиться на тім мітингу підлягає карі $1.00, а урядник $2.00. — П. Дочич, предс.; В. Тарас, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192, повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться в неділю дня 15. лютого 1025, в гали церковній, о годині другій пополудни, при ул. Монро. Проситься усіх членів і членищь явитися на тім мітингу, бо є важна справа до полагодження. Будесь принимати нових членів без оплати вступного. Користайте з нагоди і приведіть нових членів. Новий уряд вибраний на рік 1925: Петро Ірха, голова, Павло Терешка, заст. голови; Андрій Семенів, кас.; Антін Литвинець, секр. Звичайні мітинги будуть відбуватись що місяця в другу неділю по першім о 2-ій год. пополудни. — Петро Ірха, голова; Андрій Семенів, кас.; Антін Литвинець, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що місячний мітинг відбудеться в неділю, 15. лютого у гали церковній зараз по Службі Божій. На мітинг є богато справ до полагодження. — Ст. Пришлівський, предс.; Павло Володка, секр.

КОЛДЕЙЛ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 201, повідомляє, що надзвичайний мітинг відбудеться о 2-ій год. попол., в неділю, 15. лютого 1925, в Паблик Скул під ч. 200 2-га ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься членів явитись на сім мітингу. Будеся принимати нових членів без вступного до У. Н. С. — Г. Бенецький, предс.; М. Микитишин, секр.

НЕСКЕГОНІНҐ, ПА. Повідомляється членів відділу 231, що мітинг місячний відбудеся 15. лютого, в неділю, о 1-ій годині пополудни. Проситься всіх членів і членкинь явитися точно на призначений час, бо маємо у важних справах нараду. Не явившийся член заплатить 50 ц., а урядник 1.00 кари. — М. Кубінець, предс.; Ю. Литвинець, кас.; В. Стромило, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома, що збори тов. Любов, від. 45 відбудуться в неділю, 15. лютого, в домі Тов. Ам. Горожан, 847 Н. Френклін ул., о годині 2-ій пополудни точно. Проситься членів, щоби зійшлись на час, бо суть деякі справи до рішення. Хто хотів би вписатися до Тов. Любов і до У. Н. Союза, то проситься прийти зараз по Службі Божій до Дому Горожан, там буде уряд чекав. Також хто хоче вписати діти, проситься привести зі собою діти перед зборами, щоб секретар бачив. — Тео. Малик, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, подає до відома всім своїм членам, що на річнім мітингу дня 1. січня 1925, вибрано отсей новий уряд на 1925 рік: Гр. Волянський, предс.; М. Скочипець, заст. предс.; І. Маркович, секр.; Гр. Гайдук, заст. секр.; Й. Клебан, кас.; В. Сарафінович, заст. кас.; І. Гінда і І. Павлик, контрольори; Й. Йош і П. Швайлик, надзирателі хорих; М. Познанський, хорунжий; І. Сокальський, дверник; Я. Еебкович, кошовий. Мітинги, що відбувалися в третий понеділок по першім, змінено на трету неділю по першім в гали церковній під ч. 645 Розевелт Еве., о год. 1-ій пополудни. Кождий член має явитись на означений час. — Гр. Волянський, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Повідомленне всім членам Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 102: На річних зборах, котрі відбулись дня 1-го січня в церковній галі при Вест 7-ій улиці, вибрано отсей новий уряд на 1925 рік: Йосиф Сенчина, предс.; Михайло Кліщинський, заст. предс.; Николай Бусько ,секр.; Іван Сидорович, заст. секр.; Мафтей Притуляк, кас.; Іван Піх, заст. кас.; Дмитро Крук і Кость Стадник, контрольори; Дмитро Країло, Дмитро Дорош і Теодор Кобиляк, надзирателі хорих; на Нюбург: Онуфрій Шалапій і Дмитро Бігановський; Дмитро Дорош і Іван Слепко, хорунжі. Подається до відома всім членам як місцевим так і позамісцевим, що наші мітинги відбуваються в кожду другу неділю поперпім. Отже обовязком кождого члена прийти на мітинг і там заплатити свою вкладку, а як не може прийти, то нехай передасть другим, а не до секретаря носити до гавзу, як Ви звикли попередно. Тепер новий секретар далеко мешкає від церкви. Отож просить уряд, щоби кождий член явився на мітингу, а властиво ті члени, котрі довгують і більшу суму гроша. Прошу, щоби прийшли на мітинг, котрий буде в лютім у другу неділю по першім. Прошу тих членів, що на фармах, щоби до мене зголосилися листовно і подали мені свою адресу, бо маю до них важну справу. Адреса секретаря: Николай Бусько, 9114 Holton Ave., Cleveland, O. — Николай Бусько, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, від. 301, відбуло річний мітин. 1-го січня 1925, на котрім зістали вибрані урядниками отсі: Прокіп Коваль, пр.; Іван Савчук, кас.; Павло Підлісний, секр. фін.; Іван Уханський, секр. рек.; Іван Шумський, Ілія Савіцький і Антін Галущак, контр.; Григорій Гнатишин і Лука Доманчук, надзирателі хорих, Кость Смаль і Василь Галущак, прапорщики; Кир. Січевський, дверник. Мітинги будуть відбуватися тепер у третю неділю поперпім о першій годині пополудні, отже слідуючий мітинг буде 22-го лютого. Повідомляється усіх членів, котрі не вирівнали своїх довгів, щоби на слідуючому мітингу вирівнали їх, бо в противнім разі будуть суспендовані, а то й виключені, тому що братство більше не буде нікому кредитувати, а секретареви сказано поступати після статута; тому, що братство через такі довги богато терпить фінансово. Отже хто хоче належати до братства і У. Н. С., сей мусить платити свої вкладки. — Прокіп Коваль, предс.; Іван Савчук, кас.; Павло Підлісний, секр. 3546 Chicago Ave.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 132, повідомляє членів, котрі не були на зборах дня 11-го січня с. р. що на сих зборах присутних 36 членів, себто більшість, ухвалили між прочими ухвалами: член, що належить до хорої запомоги в товаристві, захоруючи, мусить завідомити котрого небудь урядника відділового, а що найменьше другого члена тогож товариства; в противнім разі хора підпора не буде виплачена. На сих зборах також вибрано делегата на конвенцію, яка відбудесь в квітни с. р. Делегатом є Дмитро Сова, а заступником Павло Гальма. Слідуючі збори відбудуться дня 15. лютого точно о годині під першої пополудни. Проситься кождого члена прийти, бо суть важні справи до полагодження. — Гр. Куницький, предс.; П. Гальма, рекорд. писар.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 317, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що на річному мітингу, котрий відбувся 10-го січня, вибрано отсей уряд на 1925 рік: В. Осухівський, предс.; М. Даньків, заст. предс.; Т. Ковальчик, секр. фін.; Н. Бутницький, секр. рек; І Фургал, кас.; Л. Залецький, заст. кас.; І. Чернатович, О. Шмукалюк, контрольори; Мих. Дидик, І. Танов, Л. Залецький, Гр. Демяник, надзирателі хорих; Мих. Даньків, секр. від народнього податку. Ухвалено більшостю голосів, що кождий член має платити народній податок по 25 центів місячно. Мітинги будуть як і перше в другу суботу оп першім. Акреса секретаря; Теодор Ковальчик,417 Otisco St., Syracuse, N. Y.

БРУКЛИН, Н. Й. На річних зборах Тов. Зап. Січи, від. 325, вибрано слідуючий уряд на рік 1925: Стефан Заблоцький, предс., 155 Wythe Avenue, Brooklyn, N. Y.; Дмитро Зварич, секр., 52 N. 1st St., Brooklyn, N. Y.; Стефан Лис, кас., 292 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y. Збори Товариства відбуваються що друга субота по першім під ч. 155 Wythe Ave., Brooklyn, N. Y. — Ст. Заблоцький, предс.; Д. Зварич, секр.

Василь Стефаник.

СИНИ.

Старий Максим волочив яру пшеницю кіньми добрими, молодими. Борони літали по земли як пера. Максим кинув капелюх на ріллю, сорочка розіпнялася і впала аж на плечі. Хмара куряви зпід борін засипала його сивий чупер на голові і на грудях. Він галасував, лютився, а люди з сусідних нив говорили до себе:

— Старий пес, все лютий, але молоді коні ще міцно тримає; богатир, із замолоду добре годований, та втратив обох синів і від тогди все кричить і на поли і в селі.

Максим спер коні.

— Старі кости як стара верба, на вогонь добрі, а з кіньми бігати ні до чого. Як ноги погинаються коло коний, а в данци подаються, то такі ноги, най не кажу, що варт. Лізь, діду, на піч, пора вже прийшла.

То він потряс сивою головою попід чорні, кінські гриви та кричав дальше:

— Та на піч, бри, я ще годен вілізти, але піч студена, облупана. Образи на стінах почорніли, а світі дивлютьси на пусту хату, як голодні псі. Стара ціле житє обтикала їх барвінком та васильком та голуби перед ними золотила, аби ласкаві були, аби хата ясна була, аби діти росли. Та хоть їх богато, а всі вони до нічого, світці. Синів нема, стару запорпав в землю, а ви, боги, мусите вибачити за бервінок, було ліпше дбати... Ану, звіздочолий, поки нам Бог назначив, берімси, бри, до цеї землі.

І ходили вони з одного кінця ниви на другий затулені курявою, а борони кусали землю, гаркотіли, роздрапували її, аби зернови вчинити мягке ложе.

— Ти босаку, ти не є жаден кінь, ти пес, ти всі плечі мені обгриз, знак на знакови, скусав, а скусав. Не сіпай хоть ти мене, бо так ні житє насіпало, що ледви на ногах стою. Я тобі досвіта сиплю овес, ще сам нічого не ївши, я тебе вічісую, я тебе старими слозами поливаю, а ти кусаєш. Звіздочолий у мене чоловік, він чорними очима за мнов водит, він мене жалує, він свойов гривов обтираедідові слози, а ти поганий, серца не маєш. Ще недавно ти цілий жмит мойого волося вірвав і пустив під ноги в гній. Так не належить робити, бо хоть ти дуже красний кінь, але за це поганий, Жидам тебе не можу продати, але як би прийшов до мене світий Юрій, то бігме подарував бим ті, абис з ним ішов змиї розбивати; робити землю ти не здатний, бо в тобі спокою нема.

То він слинув палці, вимивав рану на плечах та присипав порохом.

— Гей, коні, ідім, ідім...

А борони притихали, земля подавалася, розсипувалася, Максимові ноги чули під собою мягкість ту мягкість, яка дуже рідко гостить у души мужика; земля дає йому ту мягкість і за те він її так любить. І як він викидав жменею зерно, то приповідав: Колисочку я вам постелив мягеньку, ростіт до неба.

Максим успокоювався, не кричав вже та нагло здержав коні.

— Та якого дідька болиш ти стара корсо, хрупаєш у кождім замку, кривуле?

То він оглянувся позад себе та побачив попри борони довгу нитку червоної крови і сів.

— Скло залізло, маттері твої, тепер волочи, а ниви недоробленої не лишиш, хиба си розкочиш у кусні. А ти, небого ниво, малий спасибіг будеш мати з цеї старої крови, бо стара кров, як старий гній, ніц не родить; мені утрата, а тобі нінкого зиску.

Криваючи він випряг коні, повів до воза та наклав перед них сіна.

— Ти, сонце, не захмурюйси на старого, що за борзо робит полудне; старий не має чим ходити...

Він витяг з торби хліб, солонину та фляшку і вимивав рану горівкою; потім відірвав кавалок рукава, завив ногу і завязав мотузом від міха.

— Тепер або боли, або переставай, або як хочеш, а волочити таки будеш.

Напився горівки, взяв хліб, кусав його та на ново сердитий вигукував:

— Це хліб, ним лиш коня жидівського чисати, бо на добрім кони шкіру зідре. Приходя до мене роєм ті підкьопані: Діду, кажуть — ми вам печи будемо, прати будемо, запишіт нам поля. — Ці подерті суки гадають, що я їм поле тримав? Як умру, то най на моїм поли чічки ростут та най своїми маленькими головами кажут Отче наш за діда.

Зі злости шпурив хлібом далеко на ріллю.

— Зуби здрігаютси від цего макуха; пиймо, Максимку, горівки, вона гладко йде...

— Мой, мовчи, не гавкай над мойов головов; кому взьивси співати? Оцему обдертому та обгризеному дідови? Лети собі гет до неба, скажи свому богови, що най не посилає мене дурну птаху з співом, бо як він такий моцний, най мені пішле моїх синів. Бо із за його волі я лишився сам на всі земли. Най твій бог співанками мене не гулит, забирайси!

І він кинув грудкою землі в жайворонка та жайворонок ще красше почав співати над його головою і не хотів летіти до Бога.

— Ти, пташку, ніц а ніц не розумієш. Як мій малий Іван вганяв за тобою, аби тебе ймити, як шукав твого гнізда по межах та грав на сопівці, то ти тогди, пташко, розумно робила, шос співала, так треба було робити. Твій спів і Іванова сопівка ішла низом; а поверх вас сонце і всі ви сипали божий глас і надо мнов і над блискучими плугами і над всім миром веселим. А крізь сонце Бог, як крізь золоте сито, обсипав нас ясностев і вся земля і всі люди відблискували золотом. Так то сонце розчинило весну на земли, як у великім кориті...

— А з того корита ми брали колачі, а колачі стояли перед музиками, а молоді в квітках любилиси і ішли до слюбу і котиласи весна, як море, як потопа; та тогди, пташко, твій спів спливав в моє серце, як ріжка вода в новий збанок...

— Ідиж собі, пташко, в ті краї, де ще колачів не забрали, а дітей не порівали...

Обома руками взяв він свою сиву голову тай схилився до землі.

— Встид тобі, сивий волосе, встидайси, що приповідаєш та приспівуєш, як плаксива баба, бо нічо вже тобі на цім світі не поможе...

— Ех, сини мої, сини мої, де ваші голови покладені!? Не землю всю, але душу бим продав, абим кровавими ногами зайшов до вашого гробу. Господи, брешут золоті книги по церквах, що ти мав сина, брешут, шос мав! То свого воскресив, кажут. А я тобі не кажу: воскреси їх, я тобі кажу: покажи гроби, най я ляжу коло них. Ти видиш цілий світ, але над моїми гробами ти отемнів...

— Най тобі оца сина баня так потріскає, як моє серце...

— Та прийдіт котра до старого; ніби ви їх не обіймали моїх синів та не лягали в білу постіль? Та вони були як дуби кучеряві... Та приниси на руках байстритко, не встидайси, приходи. Дід тобі всі коверці під ноги підкине, а байструкови порубає все полотно найтонше на пелінки. Бо ти ходиш без вінка та плачеш від наруги.

І дід здоймив обі руки в гору і кликав ними до цілого світа:

— Ходи невісточко, ходи до тата, нам попа не треба!

Голосно зaридав, приляг до землі і нею, як хустиною, обтирав слози і почорнів. Та ще благав дальше:

— Або приходи хоть ти, коханко, без дитини та на твоїщі я вздрю єго руки, а на твоїх губах зачервоніють єго губи, а з твоїх очий, як з глибокої кирниці, я віловлю єго очи і сховаю їх моє серце як у коробку. Я, як пес, занюхаю єго чупер на твоїй долоні... Коханко, приходи і ратуй старого.

— Ти ще є на світі, а їх нема жадного; то найдіть дорогу до мене та принесіть вість. Насипте студеної роси на мій сивий волос, бо він мене пече кождий, як розжарений дріт. Моя голова палиться від вогню.

— Сиве волоссє, пали землю, я не годен вже тебе двигати.

До решти обезсилений приляг до землі і лежав довго мовчки, а а потім лагідно розказував:

— Послідний раз прийшов Андрій; він був у мене вчений. Тату, каже, тепер ідемо воювати за Україну. — За яку Україну? — А він підоймив шаблев груду землі тай каже: Оце Україна, а тут, — і справив шаблев у груди, — отут її кров; землю нашу ідем від ворога відбивати. Дайте мені, каже, білу сорочку, дайте чистої води, абим обмивси тай бувайте здорові. — Як та єго шабля блиснула тай мене засліпила. Сину, кажу, та є ще в мене менший від тебе, Іван, бери і єго на це діло; він дужий, най вас обох закопаю у цу нашу землю, аби воріг з цего коріня її не віторгав у свій бік.— Добре, каже, тату, підемо оба. — Та як це стара вчула, то я зараз видів, що смерть обвилася коло неї білим рантухом. Я подався до порога, бом чув, що її очи віпали і покотилиси як мертве каміне по земли. Так мені здавалоси, але світло на її чолі вже погасло...

— А рано вони оба виходили а стара сперлася на ворота та не говорила, але так з далека дивиласи, як з неба. А як я їх скидав на колії, то-м казав: Андрію, Іване, взад не йдіт, за мене не памятайте, бо я сам, ваша мама на воротях умерла...

До самого вечера Максим водив коні по ниві та не кричав уже, геть замовк. Діти, що вівці гнали, люди, що плугами попри него дзвонили з ляку, не поздоровляли його. Замазаний грязюкою, обдертий, кривий, він неначе западався в землю.

Пізним вечером, як Максим пообходив корови та коні та подоїв вівці, увійшов до хати.

— Ти, небого, як би в тебе хто ніж упхав, не година-с слова сказати... Та я в тобі ще розгрібу трохи вогню...

Він зварив кулешу, убрав білу сорочку, повечеряв і затих. По тім прикляк до землі і молився:

— А ти, Мати Божа, будь мойов газдинев, ти з своїм сином по середині, а коло тебе Андрій та Іван по боках... Ти дала сина одного а я двох.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ Михайла Наливайка Гуцулів, Михайла Наливайка Дмитрів, Гаврила Ганусів Паламарів, Гриця Наливайка Яхтининого і Михайла Фриндиц з села Ясенів, Замкова, пов. Турка над Стрийом. Пошукує Николай Наливайко Гуцулів. Прошу голоситися до: NIK NOLEK, 228 Frimonth Ave. N., Minneapolis, Minn. 33-4

ПОШУКУЮ у важній справі свойого брата Григорія Караван з Сокаля, котрий перебуває десь у Детроіт. Хтоби про него знав або він сам прошу зголоситися до: Anna Blaschuk, 35 South View Ave., Stamford, Conn.

НАЙБІЛЬШИЙ український склад в Філядельфії, КОЛЮМБІЯ РЕКОРДІВ. — На складі маємо ріжнородні українські і рускі рекорди, як також рольки на піано. — Жадайте катальог. Miznarodny Bazar, 703 Fairmount Ave., Philadelphia, Pa.

ПОШУКУЮ свого швагра Йосифа Андруник з Галичини, пов. Ліско, давнійше перебував на North S. Pittsburgh, Pa., де і оженився, по сім поїхав до краю, вернув з краю до Ню Йорку і там лишився і до нині не знаю де є. Хто би знав о нім або він сам, нехай подасть адресу, а дістане нагороду $5.00. Справа крайова про ґрунт. WASIL RUCKY, Box 808, Wall, Pa. 32-41

ДЯКОУЧИТЕЛЬ глядає посади, маю добрий баритон, вивчую хор, добрий диригент до представлень і концертів, школу дітий проваджу взірцево, на жаданне можу виказатися свідоцтвами, посаду можу обняти від 1-го марта. Котраб з нарохій потребувала дякоучителя зволить слати зголошення до редакції „Свободи" для Е.; 83 Grand St., Jersey City, N. J. 31-3

Як хочете сродати або купити дім, бизнес або фарму, так прошу удатися до: WALTER KOSTETSKI, Notary Public, Business & Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa. 12,

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ УКРАЇНЦЯ.

На продаж реставрант і меблі з двох кімнат; бизнес дуже добрий, при самих фабриках. Продам тано з причини виїзду до другого стейту. Хто купить, можу показати йому через пару днів як вариться. Голоситися під ч.: 94 NORFOLK ST., NEWARK, N. J. 32-34

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".